

Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego powiatu ślubickiego

Agnieszka Gandecka

a.gandecka@wnb.uz.zgora.pl

Wydział Nauk Ścisłych i Przyrodniczych

Uniwersytet Zielonogórski

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4812-6011>

Abstrakt: Powiat ślubicki (woj. lubuskie) to strategiczny region przygraniczny, z głównym ośrodkiem administracyjnym w Ślubicach. W skład powiatu wchodzi pięć gmin: Cybinka, Górzycza, Ośno Lubuskie, Rzepin oraz Ślubice. Kluczowym atutem obszaru jest bezpośrednie sąsiedztwo z Brandenburgią oraz unikatowe położenie w dolinie Odry, co sprzyja rozwojowi turystyki transgranicznej w ramach koncepcji Dwumiasta. Potencjał destynacji opiera się na synergii walorów przyrodniczych (parki narodowe i krajobrazowe) oraz dziedzictwa historyczno-kulturowego, pozycjonując region jako ośrodek dla turystyki miejskiej, historycznej oraz idei slow travel. Waloryzacja została oparta na metodzie opracowanej w tym celu i opublikowanej pierwotnie w monografii A. Mikosa von Rohrscheidt "Turystyka Kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy", Gniezno, 2008. Uwzględnione są w niej potencjalne cele turystyki kulturowej w mikroregionie (powiecie), pozostała oferta czasu wolnego oraz inne czynniki wpływające na turystykę kulturową, infrastruktura turystyczna oraz komunikacyjna, noclegowa i gastronomiczna. Waloryzację przeprowadzono metodą bonitacji punktowej z odpowiednio dobranymi kryteriami oceny, odpowiadającymi skali popularności danej grupy atrakcji i typu wypraw kulturowych.

Słowa kluczowe: potencjał turystyczny, turystyka kulturowa, waloryzacja dziedzictwa kulturowego, powiat ślubicki

I. Dane dotyczące przebiegu badania

Obszar badania: powiat ślubicki

Lokalizacja: województwo lubuskie

Zasięg: mikroregion

Metodologia: metoda oceny potencjału turystyczno-kulturowego mikroregionów zawarta w: Mikos von Rohrscheidt A., 2016, Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy (Wyd.3) Wyd. KulTour.pl, Poznań.

Kwerenda źródłowa literatury i materiałów: październik-listopad 2025 rok

Zapytania waloryzacyjne w obiektach i wizje lokalne: listopad 2025-luty 2026

Badania terenowe: listopad 2025-luty 2026

Przeprowadzający badanie terenowe: Agnieszka Gandecka

Data wypełnienia formularza: listopad 2025-styczeń 2026

II. Formularz waloryzacyjny

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej**I.A: Zabytki:****I.A. a) Obiekty sakralne:**

Historyczna katedra² (12 punktów),

brak

Historyczna bazylika³ (za pierwsze dwie, punkty tylko wówczas, jeśli nie są katedrami) (6),

brak

Historyczny zespół sakralny⁴ dużej wielkości Z (pierwsze dwa) (6)

brak

Mniejszy lub częściowo zachowany historyczny zespół sakralny (pierwsze dwa) (3)

brak

Historyczna znacząca świątynia innych religii ZD⁵ (za pierwsze dwie) (6)

brak

Sanktuarium historyczne⁶ o znaczeniu międzynarodowym⁷ (10)

brak

Sanktuarium historyczne o znaczeniu krajowym lub regionalnym (diecezjalnym)⁸ (jedno pierwsze) (6)

brak

Sanktuarium o znaczeniu ponadregionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa) (7)

brak

Inne sanktuarium tej rangi lub sanktuarium o znaczeniu regionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa) (3)

brak

Inna historyczna stale dostępna świątynia innych wyznań i religii (4)

brak

Inna świątynia innych wyznań i religii Z (2)

Cerkiew Opieki Matki Bożej w Słubicach (2)

Aktualna siedziba biskupia⁹ (6)

brak

Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (pierwsze trzy) (4)

Kościół filialny pw. Matki Boskiej Królowej Polski w Radzikowie (4)

Kościół pw. św. Andrzeja Boboli w Białkowie (4)

Kościół św. Jakuba Apostoła w Ośnie Lubuskim (4)

Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego w Lubiechni Małej (0)

Kościół Najświętszego Serca Jezusowego w Rzepinie (0)

Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego w Golicach (0)

Kościół św. Józefa Oblubieńca w Rybocicach (0)

Kościół Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Starych Biskupicach (0)

Kościół Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Słubicach (0)

Kościół Matki Bożej Częstochowskiej w Cybince (0)

Kościół św. Antoniego w Sądowie (0)

Kościół św. Piusa X w Gronowie (0)

Kościół Matki Łaski Bożej w Górzycy (0)

Parafia Matki Bożej Częstochowskiej w Cybince (0)

Kościół Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Lubieniu (0)

Kościół św. Kazimierza w Połęcku (0)

Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Radachowie (0)

Kościół Najświętszego Serca Jezusowego w Smogórach (0)

Kaplica cmentarna pw. św. Gertrudy w Ośnie Lubuskim (0)

I.A. b) Zamki i pałace:

Monumentalny zamek lub pałac historyczny¹⁰, miejsce ważnych wydarzeń¹¹ ZD (za pierwsze trzy) (12)

brak

Monumentalny zamek lub pałac historyczny, ZD (za pierwsze trzy) (10)

brak

Zamek lub pałac historyczny, miejsce ważnych wydarzeń ZD (za pierwsze trzy) (5)

brak

Zamek lub pałac historyczny ZD (za pierwsze trzy) (3)

brak

Zamek lub pałac stylizowany¹² D (za pierwsze dwa*) (2)

brak

Dwór lub inna rezydencja, miejsce ważnych wydarzeń ZD (za pierwsze trzy**) (6)
brak

Ruina historycznego zamku/grodu/pałacu D (za pierwsze trzy***) (2)

Średniowieczne grodzisko w Owczarach (2)

Średniowieczne grodzisko w Tarnawie Rzepińskiej (2)

Ruina historycznego zamku, pałacu, grodu niedostępna (za pierwsze trzy****) (1)

Pałac w Lubieniu (1)

Dwór w Maczkowie (1)

Dwór w Owczarach (1)

Willa w Kozieczynie (0)

I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne:

Średniowieczny cenny zespół urbanistyczny¹³ z rynkiem i ulicami, zachowany w znacznej części (za pierwsze trzy) (12)

brak

Inny cenny zespół urbanistyczny na przynajmniej krajową skalę (10)

brak

Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem, zachowany we fragmentach (pierwsze dwa) (3)

Ośno Lubuskie (3)

Budynek o znacznych walorach architektonicznych¹⁴, miejsce ważnych wydarzeń ZD (pierwsze trzy) (6)

brak

Budynek o znacznych walorach architektonicznych, miejsce ważnych wydarzeń¹⁵ Z (pierwsze dwa*) (3)

Budynek o znacznych walorach architektonicznych ZD (pierwsze trzy**) (4)

Ratusz w Ośnie Lubuskim (4)

Willa Księcia Leopolda w Słubicach (niem. Villa Herzog Leopold) przy ul. Mickiewicza 3 (4)

Ratusz w Rzepinie (4)

Dworek w Białkowie (0)

Budynek – miejsce ważnych wydarzeń ZD (pierwsze dwa***) (4)

brak

Budynek o znacznych walorach architektonicznych Z (pierwsze trzy****) (3)

Dwór w Rzepinie (3)***Kino Piast w Słubicach (3)******Katolickie Centrum Studenckie w Słubicach (pierwotnie Marienbad III) przy Placu Jana Pawła II 1 w Słubicach (3)******Dwór w Siennie (0)******Wieża ciśnień w Ośnie Lubuskim (0)***

Budynek, miejsce ważnych wydarzeń Z (pierwsze dwa*****)(1)

brak

Historyczne fortyfikacje miejskie zachowane w znacznej części ZD (4)

Ośno Lubuskie (4)

Znaczne fragmenty historycznych fortyfikacji miejskich (2)

brak

Ruiny fortyfikacji miejskich (1)

brak

Zachowane w znacznej części zespoły zabytkowe związane z dziejami innych niż polska grup etnicznych (za pierwsze dwa zespoły) (7)

brak

Pojedyncze zabytki związane z dziejami innych grup etnicznych ZD (za pierwsze dwa*) (4)

brak

Częściowo zniszczone lub niedostępne obiekty związane z innymi grupami etnicznymi (pierwsze dwa) (1)

brak

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu międzynarodowym ZD (pierwszy) (10)

brak

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu krajowym ZD (pierwsze dwa*) (7)

brak

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu regionalnym ZD (do trzech****) (3)

Fabryka papieru w Koziczynie (Steinbockwerk) – trwała ruina (0)***Pomnik techniki - Parowóz Ty51-37 w Rzepinie – trwała ruina (0)******Fabryka papieru w Prochowcu (Pulverkrug) – trwała ruina (0)***

Historyczna funkcjonująca stale¹⁶ linia kolejowa lub żegluga (tylko za przystanek początkowy lub końcowy danej linii) (6)

brak

Historyczna funkcjonująca sezonowo lub nieregularnie linia kolejowa lub żegluga (lub przystanki pośrednie linii stałej) (za pierwszy przystanek* 4)

brak

I.A. d) Obiekty militarne:

Zespół forteczny o bardzo dużym znaczeniu militarnym, zachowany w znacznej części ZD (10)

brak

Zespół forteczny o mniejszym znaczeniu lub zachowany w mniejszej części* ZD (4)

brak

Zespół forteczny o mniejszym znaczeniu, dostępny sezonowo lub w mniejszej części** (2)

brak

Pojedyncze zachowane obiekty forteczne ZD (za pierwsze dwa***) (2)

brak

Pojedyncze obiekty forteczne częściowo dostępne, ruiny fortec (pierwsze dwie****) (1)

brak

Zachowana w dużej części, dostępna linia umocnień, ważna strategicznie (pierwsze dwie) (4)

brak

Zachowana w niewielkiej części, dostępna linia umocnień* (2)

brak

Pojedyncze dostępne fragmenty umocnień (pierwsze dwa)** (1)

ruina Wieży Kleista, punkt obserwacyjny Festung Frankfurt (0)

Dodatkowe punkty za obiekty dziedzictwa kulturowego:

Obiekt Dziedzictwa Kulturowego o znaczeniu międzynarodowym ZD: UNESCO (dodatkowo 30),

brak

Obiekt będący na polskiej liście Pomników Historii ZD (dodatkowo, jeśli nie znajduje się on na liście UNESCO)

brak

Przy braku ogólnej dostępności obiektów z tej grupy punkty są odejmowane, pozostawia się tylko 1/3 punktów przyznanych za dany obiekt, jeśli inaczej nie wskazano.

brak

Dodatkowe punkty za wszystkie miejsca lub obiekty wpisanych powyżej klas:

Za stałych przewodników miejskich oprowadzających po obiektach lub przewodników obiektowych w j. polskim (za pierwsze pięć) (po 2 pkt)

brak

Za minimum dwa języki obce w ofercie przewodników (w pierwszych pięciu obiektach) (1 pkt)

brak

Za możliwość zamówienia przewodnika obiektowego** (pierwsze pięć) (1 pkt)

brak

Za minimum dwa języki obce w ofercie przewodników (w pierwszych pięciu) (po 1 pkt)

brak

Przewodniki elektroniczne po miejscu lub obiekcie (za pierwsze trzy) (1),

brak

Mikroeventy¹⁷ oferowane podczas każdego zwiedzania grupowego miejsca lub obiektu (pierwsze 2) (po 2 pkt)

brak

Mikroeventy dostępne na zamówienie grupowe podczas zwiedzania miejsca lub obiektu (za pierwsze 2) (po 1 pkt)

brak

Wersje obcojęzyczne przewodników elektronicznych (przynajmniej dwie wersje obcojęzyczne, w pierwszych trzech obiektach) (dodatkowo po 1 pkt)

brak

Własny materiał informacyjny w obiekcie, jak publikacje monograficzne, albumy (za pierwsze trzy obiekty) (1 pkt),

brak

Własny materiał informacyjny w obiekcie w językach obcych (przynajmniej dwóch) w pierwszych trzech obiektach (1 pkt)

Cerkiew Opieki Matki Bożej w Słubicach (1)

Za bardzo dobry (2) lub dobry (1) stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów (element uznaniowy) można doliczyć w sumie od 1 do 2 punktów dla całego regionu).

bardzo dobry (2) lub dobry (1) stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów:

Katolickie Centrum Studenckie w Słubicach (pierwotnie Marienbad III) przy Placu Jana Pawła II 1 w Słubicach, Kościół filialny pw. Matki Boskiej Królowej Polski w Radzikowie, Kościół pw. św. Andrzeja Boboli w Białkowie, Kościół św. Jakuba Apostoła w Ośnie Lubuskim, Ratusz w Ośnie Lubuskim, Willa Księcia Leopolda w Słubicach (niem. Villa Herzog Leopold) przy ul. Mickiewicza 3, Ratusz w Rzepinie (2)

I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:

I.B. a) Budowle historyczne i monumenty:

Monumenty (pomniki) o znaczeniu międzynarodowym¹⁸ (każdy) (8)

brak

Monumenty (pomniki) o znaczeniu krajowym¹⁹ (do trzech*) (6)

brak

Monumenty (pomniki) o znaczeniu regionalnym²⁰ (do trzech**) (2)

Pomnik Pamięci Więźniów Obozu Karnej Pracy Wychowawczej "Oderblick"(2)

Pomnik Triumfalny (Czołg Zwycięski) w Kunowicach (2)

Obelisk z płaskorzeźbą na Cmentarzu Żołnierskim w Cybince (2)

Monumenty na Cmentarzu Oficerskim (ul. Lwowska) w Cybince (0)

Pomniki lub obiekty małej architektury²¹ o znaczeniu lokalnym (do trzech***) (1)

Pomnik Wikipedii w Słubicach (1)

Pomnik Bohaterów w Słubicach (1)

Pomnik "Pamięć i Tożsamość" w Ośnie Lubuskim (1)

Pomnik Jelenia w Rzepinie (0)

Pomnik Pamięci Zesłanych na Sybir i Walczących o Wolną, Niepodległą Polskę (Pomnik Sybiraków) w Słubicach (0)

Pomnik Kasi z Heilbronn w Słubicach (0)***Kamień pamięci (Stolpestein) w Słubicach (0)******Kamień Pamięci Kleista w Kunowicach (0)***

Miejsca historyczne²² o znaczeniu międzynarodowym (do trzech) (8)

pole pod Kunowicami, miejsce bitwy rozegranej 12 sierpnia 1759 roku (8)

Miejsca historyczne o znaczeniu krajowym (do trzech) (4)

brak

Miejsca historyczne o znaczeniu regionalnym, (do trzech**) (2)

Obóz karnej pracy wychowawczej "Oderblick" w Świecku (2)

Miejsca związane z akcją utworów literackich **lub filmowych** o międzynarodowym znaczeniu (za pierwsze trzy) (3)

Tu i w kategorii poniżej uwzględniamy także FILMY o dużym znaczeniu (zasięgu), odnoszące się do lokalnego (prawdziwego) dziedzictwa lub dziejów (nie np Science Fiction, gdzie miejsce tylko daje scenografię). Chodzi też o filmy o dłuższym czasie recepcji, a nie o „hity jednego sezonu” (Np. „Sami swoi” dla Polski czy „Most na rzece Kwai” albo „Tomb Raider” jako międzynarodowy - takie bowiem generują ruch turystów przez długi czas.

brak

Miejsca związane z akcją utworów literackich **lub filmowych** o krajowym znaczeniu (za pierwsze trzy) (2)

brak

Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu²⁴ (do trzech) ZD (2)

brak

Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu niedostępne lub częściowo zachowane (za pierwsze dwa*) (1)

brak

Miejsca związane z biografią osób o regionalnym znaczeniu (pierwsze dwa) (1)

brak

Miejsca związane z biografią osób innej narodowości, ważnych w skali krajowej dla tych narodowości (za pierwsze dwa) (2)

Kunowice – miejsce śmierci Ewalda Christiana von Kleista (1715–1759), pruskiego oficera, poety, wojskowy (2)

I.B. b) Cmentarze historyczne

Nekropolia zbiorowa władców Polski (8),

brak

Nekropolia zbiorowa innych znanych w skali kraju osobistości (do trzech) (5)

brak

Nekropolia zbiorowa znanych osobistości w skali regionu (do trzech) (2)

brak

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali międzynarodowej (6)

grób rabina Josefa ben Meir Theomima (1727–1792) na cmentarzu żydowskim w Słubicach (6)

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali kraju (do trzech) (2)

brak

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali regionu (do trzech) (1)

grób Jana Więcko (1898–1963), weterana wielu wojen i osiedleńca, wpisany do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski prowadzonej przez Instytut Pamięci Narodowej (IPN) w Rzepinie (1)

grób Mariana Przędzika (1891-1969), powstańca wielkopolskiego, odznaczonego Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem Orderu Virtuti Militari V klasy, dwukrotnie Krzyżem Walecznym, Krzyżem Niepodległości (1932), Odznaką Pamiątkową Wojska Wielkopolskiego, Medalem Zwycięstwa i Wolności 1945, Medalem „Zasłużonym na Polu Chwały”, Orderem Krzyża Grunwaldu, Odznaką Honorową „Za zasługi w rozwoju województwa zielonogórskiego”, Medalem Tysiąclecia Państwa Polskiego, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką Zasłużonego Działacza LPŻ i Medalem „Za szczególne osiągnięcia w rozwoju sportu i turystyki na Ziemi Lubuskiej”, wpisany do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski prowadzonej przez Instytut Pamięci Narodowej (IPN) w Słubicach (1)

Inny cmentarz zabytkowy z ciekawymi obiektami sztuki sepulkralnej*** (do dwóch)
ZD (1)

Cmentarz Oficerów Armii Czerwonej (ul. Lwowska, Cybinka), miejsce pochówku ok. 575 oficerów (1)

Cmentarz Żołnierzy Radzieckich (ul. Białkowska, Cybinka), miejsce spoczynku ponad 10 tysięcy żołnierzy niższych rang (1)

Cmentarz Żydowski w Słubicach (0)

Cmentarz Żydowski w Ośnie Lubuskim (0)

Cmentarz wojenny Armii Radzieckiej z 1945 roku (ul. Słubicka w Rzepinie) (0)

Cmentarz ewangelicki Nowe Biskupice (0)

Za każdy cmentarz zabytkowy lub inną nekropolię o znacznie ograniczonej dostępności²⁵ – odejmuje się połowę przyznanych punktów

brak

I.B. c) Budowle współczesne²⁶

Budowle współczesne o bardzo wysokiej wartości architektonicznej ²⁷ D (do dwóch) – (5)

brak

Budowle współczesne o bardzo wysokiej wartości architektonicznej (nie dostępne) (do dwóch*) (2)

brak

Budowle współczesne o wysokiej wartości architektonicznej²⁸ (do trzech**) (1)

Collegium Polonicum (1)

I.C) Pojedyncze dzieła sztuki:

Pojedyncze²⁹ obiekty sztuki historycznej o znaczeniu międzynarodowym³⁰ (10)

brak

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu krajowym (do trzech) (5)

brak

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu regionalnym (do trzech*) (3)

brak

Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu międzynarodowym (9)

brak

Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu krajowym (do trzech*) (5)

brak

Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu regionalnym (do trzech**) (2)

Mural Noblistki Wisławy Szymborskiej na ścianie Biblioteki Publicznej w Słubicach (2)

Mural zolecia Collegium Polonicum, ul. Kościuszki w Słubicach (2)

Mural Dąb „Piast” i Zakochani, ul. Bohaterów Westerplatte w Rzepinie (2)

I.D. Muzea i wystawy (w tym skanseny, galerie, muzea techniki)

Muzea o znaczeniu międzynarodowym³¹ (10)

brak

Muzea o znaczeniu krajowym³² (do trzech) (8)

brak

Muzea o znaczeniu regionalnym³³ (do trzech) (5)

brak

Muzea o znaczeniu lokalnym (do trzech***) (2)

Muzeum Łąki w Owczarach (2)

Muzea typu skansenowskiego duże³⁴ o przynajmniej regionalnym zasięgu (10)

brak

Inne muzea typu skansenowskiego (za pierwsze dwa) (6)

brak

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu krajowym (w sumie za pierwsze trzy) (4)

brak

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu regionalnym* (w sumie za pierwsze trzy) (2)

Wystawa społeczności Collegium Polonicum pt. „Czas – frazeologia i wyobraźnia” (2)

80 lat Słubic Biblioteka w Słubicach (0)

Wernisaż wystawy pracowni plastycznej „Między okiem, a wyobraźnią” (0)

Wernisaż „Śladowe dawki rzeczywistości” (0)

Wernisaż wystawy „RELACJE | BEZIEHUNGEN” (0)

Wernisaż wystawy Katarzyny Mielcarek pt. „Nieoczywiste” (0)

Wystawy malarstwa „Portrety kobiecości Barbary Gulbinowicz w Galerii RZart (o)

Organizacja Nocy Muzeów w regionie na dużą skalę (ponad 10 placówek) (4)
brak

Organizacja Nocy Muzeów w regionie na mniejszą skalę* (3-9 placówek) (2)

Galeria OKNO w Słubicach (o)

Lokalne izby pamięci, ogólnodostępne prywatne kolekcje pamiątek (do trzech****) (1)

Izba Pamięci Lubuskiego Celnictwa w Delegaturze Lubuskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Rzepinie (1)

Muzeum Etnograficzne PODOSSIE im. Michała Makuchy w Białkowie (1)

Muzeum Etnograficzne Petelewo imienia Ludwika Weryszko w Białkowie (1)

Samodzielne prezentacje multimedialne (pierwsze dwie) (4)
brak

Przy wszystkich uwzględnionych powyżej muzeach i ekspozycjach **dotatkowe** punkty za:

Ekspozycje i prezentacje multimedialne (do dwóch) (2)

Muzeum Łąki w Owczarach (2)

Wersje obcojęzyczne ekspozycji i prezentacji multimedialnych (do dwóch) (za każdą 1)

brak

Ekspozycje i prezentacje³⁵ albo samodzielne placówki muzealne związane tematycznie z innymi grupami narodowymi lub etnicznymi, dziejami innych państw lub narodów (za pierwsze dwie z objaśnieniami w innym języku) (3)

brak

Przewodniki elektroniczne, papierowe lub pobieralne (1)

brak

Wersje obcojęzyczne przewodników elektronicznych (do 2 języków za każdy:) (1)

brak

Przewodnicy obiektowi stali (2)

brak

Przewodnicy obcojęzyczni obiektowi lub animatorzy doświadczeń tematycznych (stali) za każdy język do trzech (1)

brak

Przewodnicy obiektowi lub animatorzy doświadczeń tematycznych na wcześniejsze zamówienie** (1)

Muzeum Łąki w Owczarach (1)

Przewodnicy obiektowi lub animatorzy doświadczeń tematycznych na wcześniejsze zamówienie w przynajmniej 2 językach obcych (w braku stałych), za każdy język do trzech (1)

brak

Mikroeventy oferowane podczas każdego zwiedzania grupowego muzeum (pierwsze 2) (po 2 pkt)

brak

Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie w przynajmniej 2 językach obcych (w braku stałych), za każdy język do trzech (1)

brak

Mikroeventy dostępne na zamówienie grupowe podczas zwiedzania muzeum (za pierwsze 2) (po 1 pkt)

Muzeum Łąki w Owczarach (1)

Własny materiał informacyjny³⁶, wydany nie dawniej niż przed 5 laty (1)

Muzeum Łąki w Owczarach (1)

Wersje obcojęzyczne własnego materiału informacyjnego (min. dwie wersje) (1)

Muzeum Łąki w Owczarach (1)

Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie w przynajmniej 2 językach obcych (w braku stałych), za każdy język do trzech (1)

brak

Sklep muzealny otwarty w godzinach pracy muzeum (1)

Muzeum Łąki w Owczarach (1)

Przy muzeach o znaczeniu **krajowym** dodatkowe punkty za:

Opis zbiorów w językach obcych (1)

brak

Pojedyncze eksponaty (kolekcje) o znaczeniu międzynarodowym³⁷ (do dwóch) (2)

brak

Przy muzeach **regionalnych i lokalnych** punkty dodatkowe za:

Stałe godziny otwarcia (1)

brak

Pojedyncze eksponaty lub kolekcje o znaczeniu międzynarodowym (do dwóch w sumie) (2)

brak

Pojedyncze eksponaty o znaczeniu krajowym (najwyżej jeden) (1)

brak

Każdą wystawę tematyczną stałą powyżej czterech (do dwóch w sumie) (1)

brak

Własny materiał informacyjny, opracowania mniejsze (broszury, foldery) (1)

Muzeum Łąki w Owczarach (1)

I.E. Eventy kulturowe:

Regularne³⁸ eventy kultury wysokiej³⁹ o znaczeniu⁴⁰ międzynarodowym (7)

Klasyka bez granic w Słubicach/Frankfurcie nad Odrą (7)

Festiwal Nowej Sztuki lAbiRynT (7)

Festiwal Piosenki Autorskiej i Muzyki Świata transVOCALE (7)

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu krajowym (do dwóch) (6)

brak

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)

Festiwal Muzyki Kameralnej i Organowej Convallaria w Ośnie Lubuskim (4)

Regularne eventy kultury masowej⁴¹ o znaczeniu międzynarodowym (7)

brak

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu krajowym (do trzech) (6)

Miejskie Święto Hanzy w Słubicach (6)

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4)

Słubicka Czasówka (4)

Sobótka Kunowice (4)

Queerowy festiwal arteterapii „Niezła Sztuka FEST” w Słubicach (4)

No Borders Słubice (0)

Dni Puszczy Rzepińskiej w Rzepinie (0)

Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu międzynarodowym (7)
brak

Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu krajowym (do dwóch)
(6)
brak

Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu regionalnym (do
dwóch) (4)
brak

Rzadsze⁴² eventy kultury wysokiej lub masowej o znaczeniu międzynarodowym
(jeden)(4)
brak

Regularne działanie na terenie regionu⁴³ grup inscenizacji historycznej (za pierwsze
dwie) (5)
brak

Dodatkowy punkt przyznaje się za każdy dzień trwania danego eventu kultury
masowej ponad 4 dni, (jednak nie więcej niż 3 punkty w sumie)

I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe:

Z ofertą turystyczną (do dwóch) (2)
brak

Z ofertą kulturową⁴⁴ (do dwóch): (2)
brak

Mikroeventy oferowane podczas każdego zwiedzania grupowego zakładu (pierwsze 2)
(po 2 pkt)
brak

Mikroeventy dostępne na zamówienie grupowe podczas zwiedzania zakładu (za
pierwsze 2) (po 1 pkt)
brak

Dodatek za obsługę w językach obcych: (minimum dwa języki obce) (za każdą ofertę)
(1)
brak

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

ZOO, Akwaria, Parki Dzikich Zwierząt, inne duże obiekty zoologiczne (za każdy do

trzech) (4)

brak

Park Narodowy z Muzeum Przyrodniczym na terenie regionu⁴⁵ (za każdy) (8)

brak

Park Krajobrazowy na terenie regionu (do trzech) (2)

Krzesiński Park Krajobrazowy (2)

Park Krajobrazowy Ujście Warty (2)

Rezerwat przyrody na terenie regionu (Poza Parkami Narodowymi i Krajobrazowymi) do trzech) (1)

Rezerwat przyrody Łęgi koło Słubic (1)

Rezerwat przyrody Pamięcin Górzycy (1)

Rezerwat przyrody Młodno (1)

Rezerwat przyrody Mokradła Sułowskie gmina Rzepin (0)

Ogród Botaniczny, Palmiarnia, Arboretum (za pierwsze dwa obiekty) (4)

brak

Ogród przy rezydencji, park kultywowany (za pierwsze dwa obiekty) (2)

Założenie pałacowo-parkowe w Cybince (2)

Założenie parkowe wraz z sadem i ogrodem warzywnym w Drzeniowie (2)

Park miejski duży kultywowany (pow. od 4 ha) z obiektami sztuki (za pierwsze dwa) (2)

brak

Park miejski duży, kultywowany, bez obiektów sztuki* (za pierwsze dwa) (1)

Park Rozrywki i Rekreacji w Słubicach (znany też jako Park „Odra” lub Park „Olimpijski”) (1)

Park miejski mniejszy (powierzchnia od 1-4 ha) z obiektami sztuki** (za pierwszy) (1)

Park Pionierów Słubic w Słubicach (1)

I.H. Szlaki kulturowe:

(uwzględniamy tu także szlaki Kulinarne, w przypadku Lubuskiego: obowiązkowo Lubuski Szlak Wina i Miodu - jeśli ma obiekt w danym powiecie!)

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne lub realne⁴⁶ szlaki turystyczne o znaczeniu⁴⁷ międzynarodowym (8)

Droga św. Jakuba w Polsce Ośno Lubuskie-Rzepin-Słubice (8)

Szlak Kleista Słubice (8)

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne lub realne szlaki o znaczeniu krajowym (za pierwsze trzy) (6),

brak

Przebiegające przez region materialne lub realne szlaki turystyczne o znaczeniu regionalnym (za pierwsze dwa) (3)

brak

Materialne lub realne szlaki turystyczne w regionie (własne) (za pierwsze trzy) (3)

Szlakiem romańskich kościołów Górzycy – Radów – Kowalów – Drzeńsko – Rzepin (3)

Materialne lub realne szlaki lub trasy w poszczególnych miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (3)

Ścieżka edukacyjna "Bobrowym szlakiem" Nowy Młyn (3)

Szlak wzdłuż murów obronnych w Ośnie Lubuskim (3)

Wirtualne szlaki turystyczne⁴⁸, przebiegające przez teren regionu (za pierwsze trzy) (2)

Sphływ kajakowy trasą Młyn Rojek – Staroścín lub Rzepin (2)

Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (1)

Szlakiem ośniańskich jezior (1)

Słubice: z wizytą w mieście bez granic (1)

Trasa Baszta Krzaków–Großer Kietzer Turm w Ośnie Lubuskim (1)

Ta trasa jest nasza – gminy Słubice i Cybinka (0)

Podziemne trasy turystyczne stale dostępne na terenie regionu (7)

brak

Regularna oferta objazdu turystycznego z przewodnikiem (za pierwsze dwie trasy) (3)

brak

Oferta objazdu turystycznego z przewodnikiem na zamówienie (za pierwsze dwie trasy) (1)

Wycieczki rowerowe na weekend we współpracy z Polsko-Niemiecką Informacją Turystyczną (1)

Dodatkowe wersje językowe oferty objazdu z przewodnikiem (za dwie pierwsze) (1)
Wycieczki rowerowe na weekend we współpracy z Polsko-Niemiecką Informacją Turystyczną język niemiecki, polski, angielski (1)

Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej :

II.A. Informacja turystyczna:

Informacja turystyczna na miejscu, regularnie czynna (2)

Polsko-Niemiecka Informacja Turystyczna we Frankfurcie nad Odrą (o)

Informacja w językach obcych, (za każdy język do trzech) (1)

Polsko-Niemiecka Informacja Turystyczna we Frankfurcie nad Odrą (o)

Przewodnicy miejsca lub terenowi na zamówienie (3)

Polsko-Niemiecka Informacja Turystyczna we Frankfurcie nad Odrą (o)

Przewodnicy miejsca lub terenowi, (za każdy język do czterech) (1)

Polsko-Niemiecka Informacja Turystyczna we Frankfurcie nad Odrą (o)

Aktualny⁴⁹ własny materiał informacyjny wysokiej jakości na temat regionu lub jego miejscowości (ogólnie) (2)

Materiały Powiatu Ślubickiego – wirtualny spacer po powiecie ślubickim (2)

Polsko-Niemiecka Informacja Turystyczna we Frankfurcie nad Odrą (o)

Wersje obcojęzyczne materiału informacyjnego wysokiej jakości (każdy język do trzech) (1)

Materiały Powiatu Ślubickiego – wirtualny spacer po powiecie ślubickim – język niemiecki (1)

Polsko-Niemiecka Informacja Turystyczna we Frankfurcie nad Odrą (o)

pozostały* aktualny materiał informacyjny⁵⁰: (1)

Polsko-Niemiecka Informacja Turystyczna we Frankfurcie nad Odrą (o)

Wersje obcojęzyczne pozostałego materiału informacyjnego* (od dwóch języków) (1)

Polsko-Niemiecka Informacja Turystyczna we Frankfurcie nad Odrą (o)

II.B. Infrastruktura turystyczna:

Hotele 5,4,3,2,1-gwiazdkowe, hostele, schroniska, kwatery zorganizowane⁵¹ – (za pierwsze dwa obiekty każdej kategorii) (2)

brak

brak

Relax Słubice ul. Asnyka 16 (2)

Kaliski Słubice ul. Jedn. Robotniczej 13 (2)

**

Kaliski Rzepin ul. Woj. Polskiego 1 (2)

Olimpik-Park Słubice, ul Sportowa 1 (2)

*

Park Hotel Rzepin, ul. Dworcowa 15 (2)

Pensjonat

Afrodyta Ośno Lubuskie ul. Grunwaldzka 46 (2)

Leśniczówka Drzecin 1 Słubice (2)

kwatery zorganizowane

Domek na drzewie w Dolinie Uradu (2)

Vigor Horses Polecko 24/2, Połęcko (2)

hostel

brak

agroturystyka

Malinowy Dworek Ośno lubuskie (2)

Gospodarstwo Rolno-Agroturystyczne Zagroda Edukacyjna

"Dereniówka" Lubiechnia Wielka 8 (2)

Kempingi

Victorio Camp Ośno Lubuskie (2)

Pole kempingowe Gądków Wielki (2)

Motel

Motel "Płomyk" Zielona 2, 69-100 Kunowice (2)

DUET s c MOTEL Powstańców Wielkopolskich 21, 69-100 Słubice (2)

Istniejąca oferta pakietowa⁵² hoteli z usługami turystycznymi (za pierwsze dwie oferty w różnych klasach (1)

Pensjonat Afrodyta Ośno Lubuskie (1)

Restauracje⁵³ z autentyczną kuchnią regionalną⁵⁴, (za pierwszy obiekt) (3)

Restauracja Villa Dudziak (3)

Restauracje z autentyczną krajową kuchnią tradycyjną (za pierwszy inny⁵⁵ obiekt) (2)

Restauracja w Hotelu Baranowski w Słubicach (2)***Restauracja Afrodyta SPA Ośno Lubuskie (0)***

Inne restauracje (za pierwszy obiekt) (1)

Restauracja Jaskółka Ośno Lubuskie (1)***Restauracja Ramzes w Hotelu Kaliskim Słubice (0)***

Dodatkowe punkty za historyczne wnętrza restauracji (za pierwsze dwa obiekty) (1)
brak

Dodatkowe punkty za ofertę kulturową w restauracji⁵⁶ (za pierwsze dwa obiekty) (1)
brak

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22 (za pierwszą) (1)

Restauracja DOUANE steak & grill (1)

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 24 (za pierwszą) (1)
brak

Bistra, bary (za pierwszy obiekt) (1)

Bar Drewniak w Rzepinie (1)

Możliwość wynajęcia⁵⁷ na miejscu autokaru, minibusa, samochodu (za pierwsze dwie oferty) (2)

Plazacar Wypożyczalnia Samochodów Online w Słubicach (2)***ANNA CAR w Słubicach (2)******Dom Noclegowy i Bar Restauracyjny "Zacisze" Przedsiębiorstwo Wielobranżowe + Autokary w Cybince (0)*****II.C. Infrastruktura komunikacyjna:**

Lotnisko z połączeniami międzynarodowymi w odległości mniej niż 50 km od centrum regionu (1 godzina na dotarcie) (4)

brak

Lotnisko z połączeniami krajowymi* w odległości mniej niż 50 km od centrum regionu (3)

brak

Duży dworzec kolejowy⁵⁸ na miejscu (za pierwszy) (3)

brak

Inny* dworzec kolejowy⁵⁹ na miejscu (za pierwszy) (2)

dworzec w Rzepinie (2)

Dworzec autobusowy⁶⁰ na miejscu (za pierwszy) (2)

dworzec autobusowy w Słubicach (2)

Przystanek* autobusowy⁶¹ na miejscu (za pierwszy) (1)

przystanek autobusowy w Cybince (1)

Port pasażerski morski⁶² na miejscu (za pierwszy) (3)

brak

Czynna przystań* pasażerska morska lub rzeczna (za pierwszą) (1)

brak

Autostrada lub droga szybkiego ruchu w odległości mniej niż 20 km⁶³ (za pierwsze dwie) (4)

autostrada A2 węzeł Świecko (4)

Droga ekspresowa lub droga główna krajowa w odległości mniej niż 10 km (za pierwsze dwie) (2)

droga krajowa nr 29 (2)

droga krajowa nr 92 (2)

droga krajowa nr 31 (0)

Inne połączenie* bez utrudnień dla autokarów (za pierwsze dwa) (1)

brak

Obecność komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej⁶⁴ (2)

Przedsiębiorstwo Transportowo – Handlowe „Transhand”

(komunikacja miejska i gminna) (2)

Linia autobusowa nr 983 w Słubicach i Frankfurcie nad Odrą
(komunikacja transgraniczna) (2)

Komunikacja kolejowa regionalna (2)

Kursy nocne komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej (1)

Komunikacja kolejowa regionalna (1)

Całodobowa oferta taxi na miejscu (1)

Taxi Słubice 24h (1)

Stała oferta powozów, bryczek i inna retro (za pierwszą ofertę) (3)

Vigor Horses w Połęcku (3)

Oferta powozów, bryczek i inna retro na zamówienie (za pierwszą ofertę) * (1)

II.D. Promocja turystyczna:

Samodzielny udział regionu lub wchodzących w jego skład miejscowości, gmin lub

obiektów w światowych prestiżowych targach turystycznych (za każde stoisko w roku do trzech) (3)

brak

Samodzielny udział regionu lub innych podmiotów (jak wyżej) w krajowych targach turystycznych* (za każde stoisko do trzech) (2)

brak

Wydawanie regularnych publikacji o charakterze promocyjnym (za pierwsze 2 w ostatnim roku) (1)

Magazyn Dwumiasta Frankfurt-Słubice (1)

Niezapomniane wyprawy po obu stronach Odry czyli co, gdzie, i jak zwiedzać w powiecie Odra-Szprewa i powiecie słubickim (1)

Zorganizowanie podróży/wizyty medialnej⁶⁵ w ostatnich 2 latach (2)

brak

Zorganizowanie konferencji naukowej lub popularyzacyjnej związanej z turystyką w ciągu ostatniego roku (1)

brak

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego:

III.A. Instytucje Kultury

Teatr stały⁶⁶ (za pierwszy obiekt) (3)

brak

Filharmonia na miejscu (3)

brak

Stała oferta⁶⁷ koncertów muzycznych* (za pierwszą ofertę) (2)

brak

Sezonowa oferta teatralna lub muzyczna** (za pierwsze dwie) (1)

Collegium Polonicum (1)

Miejski Dom Kultury w Rzepinie (1)

Opera na miejscu (2)

brak

Teatr muzyczny (operetka, rewia lub musical) na miejscu (za pierwszą ofertę) (2)

brak

Kino stałe (za pierwszy obiekt) (2)

Kino SMOK Słubice (2)

III.B. Atrakcje krajobrazowe:

Góry ze znakowanymi szlakami turystycznymi na terenie regionu (2)

brak

Jeziora (zdatne do kąpieli, dostępne) ze szlakami pieszymi/rowerowymi (pierwszy akwen) (2)

Jezioro Reczynek w Ośnie Lubuskim (2)

Jezioro Długie w Rzepinie (0)

Brzeg morski na terenie regionu (3)

brak

Pomniki przyrody (za pierwsze dwa) (1)

Dąb szypułkowy „Witold” Sądów (1)

Dąb "Piaś" Rzepin (1)

Wieże widokowe stale dostępne (za pierwsze dwie) (1)

Wieża widokowa w Uradzie (1)

Wieża widokowa w Słubicach (1)

Możliwość zamówienia lotu turystycznego nad regionem lub miejscowością (za pierwszą) (3)

brak

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna⁶⁸:

Baseny kryte ogólnodostępne – (za pierwszy obiekt) (2)

brak

Baseny otwarte ogólnodostępne – (za pierwszy obiekt przy braku basenu krytego) (1)

Basen kąpielowy Słubickiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, zamknięty, bez terminu oddania (0)

Plaże morskie ogólnodostępne, plaże jeziorne, rzeczne – (za pierwszy obiekt) (2)

kąpielisko miejskie Jezioro Reczynek, Ośno Lubuskie (2)

Stała oferta kursów językowych⁶⁹ ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (2)

Szkoła Językowa Alex w Słubicach (2)

Sezonowa* oferta kursów językowych ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (1)

brak

Stale centra sportowe⁷⁰ z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (2)

Słubicki Ośrodek Sportu i Rekreacji (SOSiR) (2)

Sezonowe* centra sportowe z oferta ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (1)

brak

Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt) (1)

Stadion Olimpijski Słubickiego Ośrodka Sportu i Rekreacji (1)

Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa) (1)

Rancho Drzecin jazda konna (1)

Miejski Klub Sportowy Steinpol Ilanka Rzepin (1)

Boklerski Klub Sportowy „Orzeł” w Lubiechni Wielkiej (0)

Lodowiska ogólnodostępne stałe (za pierwszy obiekt) (2)

brak

Lodowiska sezonowe* (za pierwszy obiekt) (1)

Lodowisko SOSiR w Słubicach (1)

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:

IV. A. Instytucje w regionie:

Obecność uniwersytetu⁷¹ w regionie (za pierwszy) (4)

brak

Obecność innej uczelni wyższej w regionie⁷² (za pierwsze dwie) (2)

Collegium Polonicum w Słubicach (2)

Obecność siedziby władz państwowych⁷³ (5)

brak

Obecność siedziby władz wojewódzkich (2)

brak

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie:

Oficjalne kurorty⁷⁴ (za pierwsze trzy miejscowości) (4)

brak

Sanatoria i ogólnodostępne ośrodki rehabilitacji⁷⁵ (punkty za pierwsze dwa obiekty) (2)

brak

IV.C. Oferta turystyki biznesowej w regionie: ⁷⁶

Regularne⁷⁷ organizowanie imprez targowych o przynajmniej krajowym zasięgu (2)
brak

Obecność krajowych central wielkich firm⁷⁸ w regionie (za pierwsze trzy) (2)
brak

Całoroczne centra konferencyjne (za pierwszy obiekt) (3)

Collegium Polonicum w Słubicach (3)

Hotel Kaliski Słubice (0)

IV.D. Oferta shoppingu w regionie:⁷⁹

Galeria zakupów o znaczeniu regionalnym (za pierwszy obiekt) (4) za jeden następny (2)

Targowisko Miejskie "Manhattan" w Słubicach (4)

Galeria Prima w Słubicach (2)

Galeria Aura w Słubicach (0)

Autoryzowany punkt sprzedaży specyficznych produktów regionalnych z patentem europejskim (za pierwszy obiekt) (2)

brak

Autoryzowany punkt sprzedaży specyficznych produktów regionalnych znanych na skalę krajową (za pierwszy obiekt) (1),

brak

Deptak handlowy (za pierwszy) (2)

Deptak, ul. Jedności Robotniczej w Słubicach (2)

IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów:⁸⁰

Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (pierwsze cztery) (1)

Słubice: Frankfurt nad Odrą, Szostka (Ukraina), Heilbronn (Niemcy) (1)

Rzepin: Hoppegarten (Niemcy) (1)

Podsumowanie:

katęgoria I:

katęgoria II:

katęgoria III:

kategoria IV:

Łącznie:

Tabela 1. Zestawienie punktacji dla powiatu ślubickiego w zakresie turystyki kulturowej

Kategoria	Podkategoria	Liczba uzyskanych punktów	Maksymalna liczba punktów
I. Potencjalne cele turystyki kulturowej	I.A Zabytki	52	473
	I.A. a) Obiekty sakralne	14	122
	I.A. b) Zamki i pałace	7	108
	I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne	31	140
	I.A. d) Obiekty militarne	0	18
	I.B. Miejsca historyczne lub znaczące	32	168
	I.B. a) Budowle historyczne i monumenty	21	102
	I.B. b) Cmentarze historyczne	10	56
	I.B. c) Budowle współczesne	1	10
	I.C. Pojedyncze dzieła sztuki	6	72
	I.D. Muzea i wystawy	15	205
	I.E. Eventy kulturowe	43	150
	I.F. Zakłady przemysłowe z ofertą turystyczną	0	16
	I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza	13	53
I.H. Szlaki kulturowe	32	106	
	<i>RAZEM za kategorię I</i>	193	1243
II. Elementy obsługi turystycznej	II.A. Informacja turystyczna	3	17
	II.B. Infrastruktura turystyczna	43	51
	II.C. Infrastruktura komunikacyjna	24	32
	II.D. Promocja turystyczna	2	20
		<i>RAZEM za kategorię II</i>	72

III. Pozostała oferta czasu wolnego	III.A. Instytucje Kultury	4	12
	III.B. Atrakcje krajobrazowe	6	14
	III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna	10	13
	<i>RAZEM za kategorię III</i>	20	39
IV. Inne czynniki wspierające turystykę kulturową	IV.A. Instytucje w regionie	2	15
	IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej	0	16
	IV.C. Oferta turystyki biznesowej	3	11
	IV.D. Oferta shoppingu	8	11
	IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów	2	4
	<i>RAZEM za kategorię IV</i>	15	57
SUMA (WSZYSTKIE KATEGORIE)		300	1453

III. Ocena mikroregionu z punktu widzenia turystyki kulturowej

Powiat słubicki zlokalizowany jest w północno-zachodniej części województwa lubuskiego sąsiadując bezpośrednio z niemiecką Brandenburgią. Obszar ten, zajmujący powierzchnię około 1000 kilometrów kwadratowych, zamieszkiwany jest przez blisko 47 tysięcy osób, przy czym struktura osadnicza wykazuje silną koncentrację w Słubicach, będących siedzibą władz powiatowych. Administracyjnie region tworzy pięć gmin: Cybinka, Górzycza, Ośno Lubuskie, Rzepin oraz Słubice.

Pod względem ekonomicznym powiat funkcjonuje jako strategiczny węzeł logistyczny na osi wschód-zachód. Kluczowe znaczenie ma tu obecność autostrady A2 oraz magistrali kolejowej łączącej Warszawę z Berlinem, ze szczególnym uwzględnieniem węzła przeładunkowego w Rzepinie oraz terminala w Świecku. Sektor transportu, logistyki oraz handlu transgranicznego jest głównym filarem lokalnego rynku pracy, który charakteryzuje się niską stopą bezrobocia oscylującą w granicach 3% (dane GUS, stan na 17.12.2025).

Walory przyrodnicze powiatu stanowią o jego unikalności w skali kraju, gdyż lesistość regionu osiąga poziom 47%, czyniąc go jednym z najbardziej zalesionych obszarów w Polsce. Walory naturalne tego obszaru są chronione głównie w ramach Parku Krajobrazowego Ujście Warty oraz częściowo przez Krzesiński Park Krajobrazowy. Sieć hydrologiczną tworzą rzeki Odra, Ilanka i Pliszka, które, wraz z

kompleksem jezior w okolicach Ośna Lubuskiego, stanowią zaplecze dla turystyki wodnej i ekologicznej.

Dziedzictwo kulturowe powiatu tworzą nieliczne obiekty takie jak średniowieczne obwarowania miejskie w Ośnie Lubuskim, ratusz w Rzepinie czy poniemiecka zabudowa centrum Słubic. Region wyróżnia się również obecnością Collegium Polonicum - placówki naukowej będącej symbolem polsko-niemieckiej integracji intelektualnej.

W przeprowadzonej analizie omawiany mikroregion uzyskał łącznie 300 punktów, w tym 193 punkty w kategorii I, co pozwala sklasyfikować go jako obszar o średnim potencjale turystyczno-kulturowym. W głównej mierze wynika to z braku atrakcyjnych turystycznie obiektów historycznych oraz średnim stopniu wykorzystania obiektów istniejących. Na podstawie szczegółowych danych z podkategorii I.A (zabytki), analiza potencjału turystyki kulturowej powiatu słubickiego wykazuje strukturę opartą na rozproszonych walorach sakralnych i urbanistycznych, przy jednoczesnym braku monumentalnych obiektów o randze międzynarodowej czy krajowej (UNESCO, Pomniki Historii).

Najslabiej w analizie wypadają kategorię I.A. b oraz I.A. d – zamki i pałace oraz obiekty militarne. Wysoki wskaźnik strat w zasobach materialnych powiatu słubickiego jest konsekwencją intensywnych działań zbrojnych w 1945 roku [Dolata, Jurga 1977, Szczegóła 1982, Stańczyk 1989]. Rozkład przestrzenny zniszczeń determinowany był przez stopień strategicznego położenia miejscowości wzdłuż osi natarcia wojsk radzieckich realizujących operację berlińską.

W strukturze strat wojennych regionu Górzycy wyróżnia się najwyższym wskaźnikiem zniszczeń: całkowita degradacja historycznego centrum (90–100%) oraz powojenna regresja administracyjna do statusu wsi trwale zmieniły profil rozwojowy miejscowości. Ośno Lubuskie wprawdzie posiada obecnie najlepiej zachowane mury obronne w regionie, jednak samo centrum miasta zostało zrujnowane w około 70%. Na skutek ostrzału artyleryjskiego i późniejszych podpaleń, historyczna zabudowa rynku i okoliczne kamienice uległy zniszczeniu, za wyjątkiem gotyckiego kościoła św. Jakuba.

Z kolei zniszczenia zabudowy Słubic (szacowane na około 30-35%) były wprawdzie niższe niż w wielu innych miastach regionu, to jednak największą stratą było wysadzenie przez wycofujące się wojska niemieckie mostu na Odrze w kwietniu 1945 roku, co trwale odcięło dzielnicę Dammvorstadt od centrum Frankfurtu. Znaczna część infrastruktury miejskiej, która przetrwała bezpośrednio działania wojenne,

została rozebrana w pierwszych latach po wojnie w ramach pozyskiwania cegły na odbudowę Warszawy.

Rzepin - jako kluczowy punkt komunikacyjny – także był celem intensywnych bombardowań, podczas których zniszczeniu uległo około 50% zabudowy. Dewastacji uległa przede wszystkim infrastruktura kolejowa i przemysłowa, budynki w bezpośrednim sąsiedztwie dworca oraz obiekty w centrum miasta.

Wsie położone wzdłuż Odry (np. Świecko, Rybocice, Kunice) znalazły się w bezpośredniej strefie frontowej. Wiele z nich zostało niemal całkowicie zrównanych z ziemią w wyniku bitwy o Festung Frankfurt oraz późniejszych walk o przełamanie linii Odry. Wiele cennych dworców i pałaców zostało spalonych podczas przejścia frontu lub zdewastowanych przez armię radziecką tuż po nim.

Konsekwencją wspomnianych zdarzeń jest obecna kondycja obiektów rezydencjalnych i obiektów militarnych oraz ich niska zdolność przyciągania turystów. Większość rezydencji i kościołów, które mogłyby stanowić atrakcje turystyczne, znajdują się obecnie w stanie trwałej ruiny lub zostały całkowicie zburzone. Obiekty, które przetrwały, zostały ograbione z dzieł sztuki. Wiele miast (jak Górzycy czy częściowo Słubice) odbudowywano później w stylu socrealistycznym lub modernistycznym, co obniżyło ich walory z punktu widzenia turystyki kulturowej i historycznej.

Jedyną możliwością uprawiania w regionie turystyki pielgrzymkowej jest obecność jednego z punktów Drogi św. Jakuba w Górzycy. Pozostały potencjał sakralny opiera się na kościołach filialnych i parafialnych, takich jak np. XVIII wieczny obiekt w Radzikowie czy kościół pw. św. Jakuba Apostoła w Ośnie Lubuskim stanowiący przykład architektury gotyckiej które, choć posiadają pewne walory architektoniczne, pełnią funkcję atrakcji drugorzędnych, uzupełniających ofertę lokalną. Mimo swoich unikatowych cech i umieszczeniu ich w wykazie zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (księga A)¹ nie posiadają niezbędnej obsługi turystycznej – lokalnych przewodników, informatorów turystycznych, możliwości zwiedzenia obiektu w dogodnym dla turysty terminie. Obecność Cerkwi Opieki Matki Bożej w Słubicach wprowadza element różnorodności wyznaniowej w powiecie, jednak nie jest ona obiektem przeznaczony do zwiedzania grupowego.

Podobny brak koncentracji widać w grupie zabytków architektoniczno-technicznych. Mimo obecności cennych obiektów – takich jak mury miejskie w Ośnie

¹ Stan na 30 września 2025 roku <https://nid.pl/zasoby/rejestr-zabytkow-zasoby/> [dostęp: 12.01.2026]

Lubuskim, ratusze w Rzepinie i Ośnie czy wille w Słubicach – nie tworzą one spójnego krajobrazu kulturowego. Wynika to z ich odosobnienia oraz braku infrastruktury turystycznej (przewodników), co sprawia, że zwiedzanie jest wyłącznie zależne od indywidualnych zabiegów turysty.

Analiza wskazuje na niedostatek promocji i udostępniania posiadanych zasobów: brak stałych przewodników miejskich i obiektowych, audioprzewodników, oferty w językach obcych (poza marginalnym przykładem cerkwi w Słubicach, której strona internetowa dostępna jest w czterech językach: ukraińskim, rosyjskim, niemiecki i angielskim), co jest szczególnie rażące w powiecie granicznym.

Tożsamość turystyczno-historyczną powiatu słubickiego wyróżniają konteksty martyrologiczno-wojenne. Region definiuje się poprzez pamięć o traumatycznych wydarzeniach dziejowych (konflikty zbrojne i ich materialne dowody w postaci cmentarzy wojennych) oraz położeniu w strefie styku kultur, czego dowodem jest fragmentarycznie przetrwałe dziedzictwo materialne społeczności polskiej, niemieckiej i żydowskiej. Najsilniejszym atutem jest więc autentyczność miejsc zdarzeń historycznych, a nie zachowana architektura. Fundamentem tej oferty jest zachowany w Kunowicach Czołg Zwycięski T-34 o numerze taktycznym 487, upamiętniający 43 żołnierzy i oficerów radzieckich poległych w 1945 roku, pole bitwy z 1759 roku pod Kunowicami oraz cmentarze wojenne w Cybince (łącznie ponad 10 tys. pochowanych żołnierzy) i groby weteranów (Rzepin, Słubice) wpisane do ewidencji IPN.

Istotnym, choć niewykorzystanym zasobem dla turystyki kulturowej regionu, jest pole bitwy pod Kunowicami z 12 sierpnia 1759 roku. To miejsce o randze międzynarodowej, w którym armia pruska Fryderyka II starła się z koalicją rosyjsko-austriacką pod wodzą feldmarszałka Piotra Sałtykowa. Pomimo ścisłych związków z nowożytną historią Europy (wojna siedmioletnia) oraz biografią Ewalda Christiana von Kleista – prekursora niemieckiego oświecenia – potencjał tego miejsca pozostaje zupełnie niewykorzystany. Obecnie jedynym upamiętnieniem jest zaniedbany obelisk, a brak informacji turystycznej i cyklicznych rekonstrukcji (ostatnia miała miejsce w 2009 roku) pogłębia marginalizację tego terenu. Brak stałej ekspozycji sprawia, że unikatowe artefakty, takie jak emblematy, elementy umundurowania czy fragmenty osiemnastowiecznych granatów, nie są udostępniane publiczności.

Postać tak znaczącą dla regionu jak Ewald Christian von Kleist upamiętniają także ruiny neogotyckiej Wieży Kleista z 1892 roku (w ówczesnej dzielnicy Frankfurtu – Dammvorstadt), która została wysadzona przez wycofujące się wojska niemieckie w

lutym 1945 roku. Zlokalizowana w pobliżu nowa wieża widokowa - oficjalnie otwarta 29. września 2025 roku - ma 30 metrów wysokości i nowoczesną, ażurową formę opartą na czterech betonowych filarach. Na jej szczycie znajdują się dwa tarasy widokowe (na wysokości 25 i 30 metrów). Rozpościera się z niej panorama Słubic, Frankfurtu nad Odrą oraz doliny Odry. Jest to obiekt o czasowej dostępności (każdy dzień poza poniedziałkiem w godzinach 10:00 – 18:00), dostosowana dla osób z niepełnosprawnościami dzięki zamontowanej windzie, a wejście jest bezpłatne. Wieża znajduje się w parku przy Słubickim Ośrodku Sportu i Rekreacji (SOSiR).

W skład sieci pomników o znaczeniu lokalnym wchodzi takie, które pełnią funkcję budowania tożsamości głównie powojennej. W Słubicach znajduje się liczna grupa obiektów o zróżnicowanej genezie - w tym unikalny w skali świata Pomnik Wikipedii. Z kolei w Ośnie Lubuskim i Rzepinie znajdują się obiekty o znaczeniu symbolicznym dla lokalnych społeczności (np. Pomnik Pamięć i Tożsamość, Pomnik Jelenia).

W kategorii muzea, wystawy i sztuka zauważalne jest rozproszenie oraz dominacja tematyki specjalistycznej (przyrodniczej i etnograficznej), przy jednoczesnym braku dużych jednostek o charakterze ogólnohistorycznym. Wobec zakończenia funkcjonowania Muzeum Ziemi Torzymskiej w Ośnie Lubuskim oraz Muzeum Bociana Białego w Kłopotcie najwyższą rangę w tej kategorii posiada Muzeum Łąki w Owczarach, które stanowi istotny punkt o znaczeniu regionalnym, wyróżniający się na tle powiatu profesjonalną obsługą (przewodnicy) oraz ofertą edukacyjną (mikroeventy). Ważnym punktem na mapie jest Białków, gdzie profil wystawy (Polesie) dokumentuje powojenne migracje i tożsamość mieszkańców, co stanowi cenny zasób dla turystyki sentymentalnej i kulturowej.

Sektor eventowy powiatu słubickiego charakteryzuje się stosunkowo wysoką rangą i międzynarodowym zasięgiem. Powiat dysponuje sporą koncentracją festiwali transgranicznych (najbardziej znaczące to Klasyka bez granic w Słubicach/Frankfurcie nad Odrą, Festiwal Nowej Sztuki lAbiRynT i Festiwal Piosenki Autorskiej i Muzyki Świata transVOCALE w Słubicach). Uzupełnienie stanowią skromniejsze imprezy takie jak Festiwal Muzyki Kameralnej i Organowej „Convallaria” w Ośnie Lubuskim.

W kategorii oferta przyrodniczo-parkowa można zauważyć, iż powiat opiera swoją ofertę przyrodniczą na parkach krajobrazowych i rezerwatach, co definiuje go jako obszar atrakcyjny dla turystyki kwalifikowanej (ekoturystyka, birdwatching, turystyka wodna). Obecność Krzesińskiego Parku Krajobrazowego oraz Parku

Krajobrazowego Ujście Warty pozycjonuje region jako istotny korytarz ekologiczny. Są to obszary o znaczeniu regionalnym, które stanowią naturalne zaplecze dla turystyki transgranicznej (szczególnie w kontekście doliny Odry). Skupisko rezerwatów takich jak Łęgi koło Słubic, Pamięcin czy Młodno tworzy gęstą sieć punktów o wysokiej bioróżnorodności. Ich rozmieszczenie pozwala na budowę szlaków tematycznych łączących walory przyrodnicze z edukacją ekologiczną.

W kategorii przyrody przetworzonej kulturowo, powiat wykazuje silne powiązania z historycznym dziedzictwem rezydencjonalnym. Niestety, ten obszar, mimo iż stanowi punkt o wysokim potencjale dla turystyki weekendowej, łączącej rekreację z estetyką krajobrazu kulturowego, również pozostaje zaniedbany, czego przykładem są nierewitalizowane założenia pałacowo-parkowe w Cybince i Drzeniowie.

Słubice dominują w kategorii zagospodarowanej zieleni miejskiej, co ma kluczowe znaczenie dla obsługi ruchu turystycznego wewnątrz miasta. Park Rozrywki i Rekreacji w Słubicach pełni funkcję głównego centrum rekreacji aktywnej. Jego wielkość (powyżej 4 ha) oraz obecność obiektów architektonicznych (przede wszystkim Stadionu Olimpijskiego oraz wieży widokowej) podnoszą jego rangę do obiektu znaczącego dla wizerunku miasta. Park Pionierów Słubic uzupełnia ofertę jako mniejsza przestrzeń o charakterze memorialnym i wypoczynkowym, zlokalizowanym ściśle w strukturze miejskiej.

W sferze szlaków kulturowych (kategoria I.H) powiat słubicki charakteryzuje się specyficzną strukturą, w której odnotowuje się absencję w segmencie enoturystycznym. Mimo obecności jedynej winnicy - Preto w Starych Biskupicach - brak formalnej inkluzji do regionalnego Lubuskiego Szlaku Wina i Miodu stanowi istotną lukę w budowaniu komplementarnego produktu turystycznego. Kluczową oś turystyki pielgrzymkowej stanowi lubuski odcinek Drogi św. Jakuba (Camino de Santiago), przebiegający przez główne węzły osadnicze regionu: Ośno Lubuskie, Rzepin oraz Słubice. Jednocześnie region wykazuje umiarkowaną aktywność w kreowaniu autorskich produktów turystycznych, opartych na dziedzictwie materialnym i biograficznym. Inicjatywy takie jak Szlak kościołów romańskich, dokumentujący najwcześniejsze fazy procesów osadniczych, transgraniczny Szlak Kleista czy ścieżka edukacyjna Bobrowym Szlakiem w Nowym Młynie stanowią przykłady standardowej integracji dziedzictwa kulturowego z infrastrukturą rekreacyjną oraz walorami ekologicznymi regionu.

Analiza danych w kategorii obsługi turystycznej ujawnia specyficzny model funkcjonowania informacji w powiecie ślubickim, opierający się całkowicie na zewnętrznym ośrodku, co generuje szereg konsekwencji dla dostępności i jakości obsługi podróżnych. Głównym i w zasadzie jedynym filarem obsługi jest Polsko-Niemiecka Informacja Turystyczna zlokalizowana we Frankfurcie nad Odrą. Fakt, że kluczowy punkt informacyjny, zasoby przewodnickie oraz baza materiałów promocyjnych (w tym te o wysokiej jakości i wersji obcojęzyczne) znajdują się fizycznie poza granicami powiatu, rzutuje na zerową punktację w wielu podkategoriach po stronie polskiej. Choć placówka ta oferuje kompleksowy serwis obejmujący stałe godziny otwarcia, wielojęzycznych przewodników miejskich i terenowych oraz aktualne publikacje – jej lokalizacja wymusza na turyście przebywającym w Ślubicach konieczność przekroczenia granicy w celu uzyskania profesjonalnego wsparcia. Taka struktura obsługi świadczy z jednej strony o bardzo głębokiej integracji transgranicznej, z drugiej strony jest rozwiązaniem ryzykownym w kontekście samodzielności turystycznej regionu. Brak stacjonarnych, regularnie czynnych punktów informacyjnych po polskiej stronie oraz niezależnych od partnera niemieckiego kadr przewodnickich i wydawnictw, tworzy lukę w bezpośrednim kontakcie z klientem na terytorium powiatu. W efekcie powiat ślubicki pozostaje w sferze obsługi pasywnej, polegając na infrastrukturze i zasobach sąsiada.

W zakresie obsługi turystycznej wyjątkową aktywność wykazuje Muzeum Łąki w Owczarach, które spełni niemal wszystkie kluczowe wymagania dla obiektu swojego typu. W ofercie znajdują się wystawy, własne wydawnictwo, zajęcia edukacyjne dla grup zorganizowanych i turystów indywidualnych, baza noclegowa w postaci schroniska turystycznego, wypożyczalnia sprzętu turystycznego (rowery, lornetki), niewielki sklepik z pamiątkami.

Sektor obsługi turystycznej powiatu ślubickiego (II.B.) charakteryzuje się wysokim stopniem zróżnicowania. Zasoby noclegowe regionu są dobrze rozwinięte w standardzie średnim, co zaspokaja bieżące zapotrzebowanie ruchu tranzytowego i biznesowego. Ślubice oraz Rzepin pełnią funkcję głównych baz hotelowych (standard 2* i 3*), oferując stabilne zaplecze dla grup zorganizowanych i podróżujących służbowo. Odnotowano brak obiektów klasy premium (4* i 5*), co stanowi istotną lukę w ofercie dla najbardziej wymagających klientów. W powiecie dostępne są również obiekty typu slow travel, takie jak domki na drzewach w Uradzie, oferta jeździecka w Połęcku i Drzecinie, agroturystyki, pensjonaty czy infrastruktura kempingowa.

Kultura kulinarna powiatu jest pochodną procesów migracyjnych, co uniemożliwia wskazanie w pełni endogennego dziedzictwa gastronomicznego. Dominujący wpływ tradycji przywiezionych przez przesiedleńców sprawia, że lokalna kuchnia ma charakter eklektyczny. Niewiele jest restauracji czynnych w godzinach nocnych, co osłabia turystykę transgraniczną.

Analiza systemów transportowych powiatu ślubickiego (II.C.) potwierdza jego status jako kluczowego węzła logistycznego o znaczeniu międzynarodowym, którego największym atutem jest dostępność drogowa oparta na autostradzie A2 oraz sieci dróg krajowych, takich jak DK29 i DK92. Ta uprzywilejowana pozycja w europejskiej sieci dróg szybkiego ruchu stanowi solidny fundament dla rozwoju turystyki tranzytowej i biznesowej, umożliwiając sprawny dojazd do mniejszych ośrodków regionalnych. System transportu zbiorowego jest efektywnie podzielony między Rzepin, pełniący rolę strategicznego węzła kolejowego dla połączeń dalekobieżnych i regionalnych, a Słubice, będące centrum komunikacji autobusowej. Unikalnym w skali kraju rozwiązaniem jest wysoki poziom integracji transgranicznej, realizowany przez linię autobusową nr 983 łączącą Słubice z Frankfurtem nad Odrą oraz lokalne przedsiębiorstwo „Transhand”, co w połączeniu z dostępnością nocnych kursów kolejowych znacząco ułatwia mobilność turystów. Obecność wypożyczalni samochodów w Słubicach zapewnia wysoką mobilność turystom niezmotoryzowanym, ułatwiając dostęp do rozproszonych atrakcji powiatu.

Brak lotniska w pobliżu oraz niewystarczające wykorzystanie szlaku drogowego Odry pozycjonuje powiat jako nastawiony na funkcjonalność i tranzyt lądowy, co czyni region idealnym dla turystyki zmotoryzowanej.

Ocena działań promocyjnych powiatu ślubickiego wskazuje na model marketingu silnie zintegrowanego z partnerem zagranicznym, ale jednocześnie pasywnego w zakresie samodzielnego budowania marki na szerszym rynku targowym i medialnym. Głównym filarem komunikacji są regularne wydawnictwa o charakterze transgranicznym, takie jak „Magazyn Dwumiastr Frankfurt-Słubice” oraz przewodniki typu „Niezapomniane wyprawy po obu stronach Odry”, które skutecznie promują Dwumiastr w skali lokalnej i regionalnej, kładąc nacisk na wspólną interesów turystycznych powiatu ślubickiego i niemieckiego powiatu Odra-Sprewa. Brak samodzielnej obecności regionu lub jego poszczególnych gmin na prestiżowych światowych i krajowych targach turystycznych świadczy o rezygnacji z ekspansji wizerunkowej na rzecz polegania na wypracowanych kanałach współpracy

przygranicznej. W efekcie promocja powiatu ma charakter oddolny, fragmentaryczny i silnie uzależniony od kooperacji z podmiotami niemieckimi, co wprawdzie gwarantuje stałą obecność w świadomości mieszkańców pogranicza, ale jednocześnie ogranicza szanse na przyciągnięcie turysty spoza powiatu bez wsparcia dynamiczniejszego partnera.

Analiza instytucji kultury w kategorii potencjału i struktury instytucjonalnej oferty czasu wolnego w powiecie słubickim wskazuje, że region nie dysponuje dużymi jednostkami artystycznymi, takimi jak teatr stały, filharmonia czy opera, co jest typowe dla mniejszych ośrodków powiatowych. Deficyt ten jest jednak skutecznie niwelowany przez ofertę muzyczną o charakterze festiwalowym, zapewniającą zainteresowanym dostęp do wydarzeń o wysokim i średnim standardzie artystycznym. Życie kulturalne regionu opiera się w dużej mierze na wielofunkcyjnych placówkach, takich jak Collegium Polonicum oraz Miejski Dom Kultury w Rzepinie, które generują sezonową ofertę teatralną i muzyczną, pełniąc funkcję lokalnych centrów aktywności twórczej. Ważnym elementem codziennej oferty czasu wolnego jest kino SMOK w Słubicach, stanowiące jedyny stały punkt profesjonalnej projekcji filmowej w powiecie, co domyka podstawowy katalog usług kulturalnych dostępnych dla mieszkańców i turystów.

Ocena walorów krajobrazowych powiatu słubickiego definiuje go jako obszar, którego potencjał turystyczny determinują zasoby wodne, kompleksy leśne oraz infrastruktura służąca do obserwacji przyrody. Najważniejszym akwenem o znaczeniu rekreacyjnym jest Jezioro Reczynek w Ośnie Lubuskim, które dzięki istniejącemu kąpielisku oraz szlakom pieszo-rowerowym stanowi główny punkt turystyki jeziornej w powiecie. Dziedzictwo przyrodnicze regionu reprezentują pomniki przyrody, wśród których wyróżniają się dąb szypułkowy „Witold” w Sądowie oraz dąb „Piast” w Rzepinie, będące istotnymi przystankami na trasach ekoturystycznych. Współczesny wymiar turystyki krajobrazowej kreują stale dostępne wieże widokowe, w tym unikatowa konstrukcja w Uradzie oraz nowo powstała wieża widokowa w Słubicach, które pozwalają na panoramiczną obserwację doliny Odry i obszarów chronionych.

Analiza infrastruktury sportowo-rekreacyjnej powiatu słubickiego ukazuje region o średnio zarysowanym profilu sportowym, bazującym na obiektach o znaczeniu historycznym i regionalnym. Ważnym obiektem aktywności fizycznej jest Słubicki Ośrodek Sportu i Rekreacji (SOSiR), który dysponuje unikatowym w skali kraju Stadionem Olimpijskim oraz stałym centrum sportowym z ofertą ogólnodostępną, uzupełnianą w sezonie zimowym przez lodowisko. Wobec braku krytych pływalni oraz

wyłączenia z użytku miejskiego basenu otwartego w Słubicach, funkcję głównego centrum rekreacji wodnej sezonowo przejmuje kąpielisko miejskie nad Jeziorem Reczynek w Ośnie Lubuskim, które stanowi jedyną w pełni funkcjonalną bazę tego typu w zestawieniu. Ofertę edukacyjną regionu wzmacnia obecność Szkoły Językowej Alex, co wpisuje się w transgraniczny charakter powiatu i potrzeby osób przebywających na pograniczu. W sferze szkolenia sportowego powiat wykazuje aktywność poprzez kluby specjalistyczne, takie jak piłkarska Ilanka Rzepin oraz Bokserski Klub Sportowy „Orzeł” w Lubiechni Wielkiej, co świadczy o zróżnicowaniu dyscyplin dostępnych dla mieszkańców.

Analiza czynników wspierających turystykę kulturową w powiecie słubickim wskazuje na region o silnym profilu handlowym, którego potencjał jest ściśle powiązany z przygranicznym położeniem. Głównym motorem rozwoju intelektualnego i biznesowego jest Collegium Polonicum, które pełni funkcję jedynej w regionie uczelni wyższej oraz całorocznego centrum konferencyjnego. Sektor turystyki zakupowej prezentuje się wyjątkowo bogato dzięki obecności przede wszystkim targowiska miejskiego "Manhattan" oraz Galerii Prima, które wspólnie tworzą ofertę handlową o znaczeniu ponadregionalnym, przyciągającą odwiedzających z obu stron granicy. Minusem jest brak autoryzowanych punktów sprzedaży certyfikowanych produktów regionalnych.

Potencjał rozwojowy powiatu słubickiego wspiera sieć partnerstw zagranicznych, ze szczególnym uwzględnieniem strategicznej osi Słubice-Frankfurt nad Odrą oraz relacji Rzepina z Hoppegarten, co w połączeniu z brakiem central wielkich firm czy krajowych targów, pozycjonuje powiat jako ośrodek silnie zorientowany na kooperację transgraniczną, handel detaliczny oraz specjalistyczną infrastrukturę konferencyjno-naukową.

IV. Postulaty dotyczące rozwijania turystyki kulturowej w powiecie słubickim

Potencjał turystyki kulturowej powiatu słubickiego ma charakter punktowy i pasywny. Region posiada zasoby, których nie potrafi przekuć w produkt turystyczny. Niski poziom nasycenia instytucjonalnego warunkuje perspektywy rozwoju turystyki kulturowej o profilu niszowym i eventowym. Oferta przyrodnicza powiatu słubickiego ma charakter rozproszony, jednakże sprzyja uprawianiu turystyki przyrodniczej.

Głównym wyzwaniem pozostaje brak atrakcji całorocznych, które mogłyby przyciągać turystę masowego i rodziny z dziećmi niezależnie od pory roku.

Największe problemy turystyczne powiatu słubickiego obejmują:

- deficyt bazy noclegowej premium - brak hoteli o standardzie 4* i 5* uniemożliwiający pełną obsługę zamożnego segmentu biznesowego,
- brak systemu dostępności informacyjnej – w postaci stacjonarnej informacji turystycznej po polskiej stronie, przewodników miejskich, stałych godzin otwarcia placówek muzealnych i oferty w językach obcych,
- pasywną promocję – przesunięcie odpowiedzialności za promocję Słubic na informację turystyczną we Frankfurcie.

W konsekwencji powiat słubicki z perspektywy turystyki kulturowej w swoim ogólnym charakterze jawi się jako powiat: a) zdominowany przez tranzytową lokalizację przy autostradzie A2, czego efektem jest ograniczenie jego roli do funkcji usługowo-noclegowej o charakterze krótkoterminowym, bez głębszej eksploracji walorów docelowych, b) wrażliwy na czynniki polityczne - wysoka zależność oferty kulturalnej i komunikacyjnej warunkowana jest stabilnością współpracy polsko-niemieckiej, c) zależny od drożności tras prowadzących do granicy.

Z tego powodu zasadne jest podjęcie działań mających na celu przekształcenie struktury turystycznej regionu z modelu pasywnego (tranzyt) do aktywnego wykorzystania specjalistycznych nisz rynkowych. Powodzenie tych zmian warunkowane jest wdrożeniem podstawowych narzędzi cyfrowych oraz profesjonalizacji obsługi ruchu turystycznego, polegającego na skutecznym powiązaniu turystyki handlowej z unikatowym dziedzictwem historycznym regionu.

Do postulatów wartych rozważenia można zaliczyć:

- dalszy rozwój segmentu slow travel i ekoturystyki: wykorzystanie bogactwa przyrodniczego, bazy noclegowej typu domki na drzewach oraz niszowej agroturystyki w połączeniu z walorami ekologicznymi (birdwatching),
- komercjalizacja bitwy pod Kunowicami: mimo że w bitwie nie brały udziału siły polskie, jej ranga jest znacząca dla regionu. Priorytetem jest stworzenie choćby niewielkiego muzeum lub stałej wystawy artefaktów pozyskanych w trakcie wykopalisk archeologicznych oraz organizacja regularnych inscenizacji historycznych jako unikatowego produktu militarnego,
- budowa systemu informacji i promocji – najlepszym rozwiązaniem byłoby stworzenie powiatowego centrum informacji turystycznej w Słubicach, Rzepinie lub

Ośnie Lubuskim, jednakże równie efektywne będzie stworzenie sieci infokiosków i plansz informacyjnych przy interesujących turystycznie obiektach, głównych węzłach komunikacyjnych, hotelach i restauracjach. W co najmniej trójjęzycznym interfejsie powinny znaleźć się informacje o otwartych restauracjach, pobliskich zabytkach oraz harmonogram nadchodzących eventów,

- stworzenie aplikacji mobilnej z wielojęzycznym audioprzewodnikiem, który połączy rozproszone obiekty w logiczne trasy. Absolutnie konieczna będzie możliwość pobierania propozycji szlaków zwiedzania bezpośrednio na telefon turysty,
- zagospodarowanie cmentarzy historycznych: przekształcenie ich w miejsca pamięci i lapidaria wraz z prezentacjami na temat ich historii w postaci kodów QR, co wzmocni potencjał turystyki sentymentalnej i sepulkralnej,
- stworzenie oferty pakietów pobytowych, łączących udział w istotnych wydarzeniach w regionie z odwiedzaniem miejsc znaczących (cmentarzy, skansenów w Białkowie, kościołów zorganizowanych w ramach drogi św. Jakuba).

V. Powiat słubicki jako destynacja turystyki kulturowej

Na podstawie klasyfikacji form turystyki kulturowej zaproponowanej przez A. Mikosa von Rohrscheidta (2016), przeprowadzona waloryzacja wykazała, że analizowany mikroregion może funkcjonować w średnim stopniu jako samodzielny cel turystyki kulturowej, w szczególności w zakresie turystyki ekologiczno-kulturowej, turystyki miejskiej, turystyki historycznej.

Turystyka kulturowo-przyrodnicza

Model turystyki kulturowo-przyrodniczej powiatu słubickiego opiera się na synergii walorów naturalnych oraz istniejącego dziedzictwa materialnego. Filarami tej turystyki jest system ochrony ekosystemów chronionych w postaci **Parku Narodowego „Ujście Warty” i Krzesińskiego Parku Krajobrazowego**, a także **rezerwatów przyrody Pamięcin, Młodno, Mokradła Sułowskie oraz Łęgi koło Słubic**. Dopełnieniem są założenia **pałacowo-parkowe w Cybince i Drzeniowie** oraz cenne obiekty dendrologiczne, takie jak **pomnikowe dęby „Witold” i „Piast”**, a także **ścieżka edukacyjna Bobrowym szlakiem** wraz z **Parkiem Dendrologicznym w Nowym Młynie**. Potencjał ten jest merytorycznie wspierany przez **Muzeum Łąki w Owczarach**, które pełni funkcję centrum edukacyjnego, dzięki możliwości skorzystania z warsztatowych zajęć tematycznych oraz wystawy stałej. Znaczącą rolę w doświadczaniu krajobrazowym mają punkty

obserwacyjne: **wieża widokowa w Słubicach** oraz **wieża widokowa w Uradzie**, umożliwiające panoramiczny ogląd doliny Odry i transgranicznego Dwumiasta.

Integralną częścią regionalnej oferty jest również rekreacja wodna skoncentrowana wokół **jeziora Reczynek**, położonego w pobliżu **Ośna Lubuskiego** oraz możliwość skorzystania z oferty licznych tras **splywów kajakowych** rzekami Iłanką, Pliszką lub Odrą. W powiecie znajduje się znaczna ilość obiektów dziedzictwa architektonicznego, na czele z unikatowym, **średniowiecznym układem urbanistycznym oraz architekturą sakralną Ośna Lubuskiego, Stadionem w Słubicach, ratuszem i dworem PKP w Rzepinie** oraz rozsianymi po całym powiecie **kościółami** o wyjątkowych walorach architektonicznych, w tym tych, które znajdują się w **lubuskiej części Drogi św. Jakuba**. Połączenie walorów przyrodniczych i historycznych sprzyjać będzie promowaniu oferty slow travel, integrując niszową bazę noclegową, taką jak **domki na drzewach** w Uradzie, pola namiotowe w **Gądkowie Wielkim i Sądowie** i liczne obiekty agroturystyczne z turystyką konną w ośrodku jeździeckim **Vigor Horses w Połęcku** oraz **Rancho Drzecin**, a także profesjonalnymi usługami wellness w **Pensjonacie Afrodyta** oraz ofertą kulinarną **Villi Dudziak**.

Turystyka religijna

Trzonem turystyki religijnej w powiecie słubickim jest Droga św. Jakuba, która jest propozycją dla amatorów architektury romańskiej i gotyckiej oraz osób ceniących turystykę z dala od masowych szlaków. Cały etap od Ośna Lubuskiego do Słubic to ok. 35–40 km, co zazwyczaj dzieli się na dwa dni wędrówki (z noclegiem np. w Rzepinie). Centralnym punktem turystyki religijnej regionu jest **Ośno Lubuskie**, w którym gotycki kościół pw. św. Jakuba Apostoła stanowi ważny przystanek na polskim odcinku Drogi św. Jakuba. Szlak ten, znany jako Camino de Santiago, przebiega przez powiat, łącząc lokalne świątynie w europejską sieć pątniczą i przyciągając pielgrzymów poszukujących wyciszenia w duchu slow travel. Niezwykle cennym elementem krajobrazu są również liczne kościoły granitowe (np. w **Radzikowie**), które jako jedne z najstarszych budowli sakralnych w powiecie stanowią świadectwo średniowiecznej estetyki epoki. Do obiektów leżących na szlaku należą m.in. kościoły w **Lubiechni Małej** (szachulcowy kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego z XVII wieku) i **Lubiechni Wielkiej** (poewangelicki, neogotycki kościół pw. Matki Bożej Różańcowej), **Rzepinie** (kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa oraz kościół św.

Katarzyny), **Starych Biskupicach** (kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP), **Słubicach** (kościół pw. NMP Królowej Polski). Uzupełnieniem oferty są kameralne wiejskie świątynie o konstrukcji ryglowej oraz nekropolie o wysokich walorach historycznych, które w połączeniu z otaczającą naturą rezerwatów przyrody tworzą przestrzeń sprzyjającą kontemplacji. Szlak jest dobrze charakterystyczną żółtą muszlą na błękitnym tle oraz żółtymi strzałkami. W Ośnie Lubuskim i Słubicach pielgrzymi mogą uzyskać pieczętki do swoich paszportów (credencial, kredencjał), dokumentujące przebycie trasy.

Turystyka miejska

Oferta turystyczna pogranicza polsko-niemieckiego w powiecie słubickim opiera się na koncepcji **Dwumiasta** z integracyjną funkcją Odry. Podstawą turystyki w **Słubicach i Frankfurcie nad Odrą** jest komplementarność ich potencjałów kulturowych, wynikająca z historycznego dziedzictwa, co ułatwia budowanie wspólnej, międzynarodowej marki turystycznej. Zasoby turystyczne Dwumiasta pozwalają wyróżnić pięć głównych profili integrujących:

- profil biograficzno-literacki skoncentrowany wokół postaci Ewalda Christiana von Kleista (1715–1759) oraz Heinricha von Kleista (1777–1811). Najważniejszymi punktami są frankfurckie Kleist-Museum, słubicka Wieża Kleista, historyczne pole bitwy pod Kunowicami ujęte we frankfurcko-słubicki Szlak Kleista;
- profil akademicki, którego trzon stanowi Uniwersytet Europejski Viadrina oraz Collegium Polonicum. Infrastruktura (w tym biblioteki i otwarte kampusy) stanowi fundament turystyki edukacyjnej i konferencyjnej;
- profil dziedzictwa architektonicznego przechodzący od gotyckiego ceglanego Frankfurtu (m.in. Marienkirche z unikatowymi witrażami, Friedenskirche) do współczesnych ikon Słubic (np. pomnik Wikipedii),
- profil parków i rekreacji miejskiej łączący historyczne założenia rekreacyjno-urbanistyczne (np. frankfurcki Lennépark i słubicki Park Rozrywki i Rekreacji);
- profil kultury wysokiej: powiązanie historycznych obiektów (np. Filharmonia Państwowa w Konzerthalle im. C.P.E. Bacha, Muzeum Kleista, Muzeum Sztuki Nowoczesnej we Frankfurcie) z unikalnymi festiwalami sztuki (np. Klasyka bez granic w Słubicach/Frankfurcie nad Odrą, Festiwal Nowej Sztuki lAbiRynT, Festiwal Piosenki Autorskiej i Muzyki Świata transVOCALE, ART | an der Grenze | na granicy).

W ujęciu ekonomicznym istotną rolę odgrywa turystyka zakupowa, budowana na bazie centrów handlowych (Galeria Prima) i tradycyjnych targowisk (bazar słubicki), co stanowi główny motyw przyjazdów jednodniowych.

Praktycznym ułatwieniem dla ruchu turystycznego jest obecność linii autobusowej 983, co umożliwia dogodne zwiedzanie rozproszonych walorów Dwumiasta.

Turystyka historyczna

To postulowany rodzaj turystyki wymagający solidnego dopracowania. Jej ogromnym atutem jest różnorodność historyczna regionu, opierająca się na dziedzictwie niemieckim (**bitwa pod Kunowicami**, przedwojenne kamienice i układy miast), żydowskim (**cmmentarz żydowski w Słubicach** wraz z grobem rabina Josefa ben Meir Theomima), a także wojenno-przesiedleńczych losach regionu (szlak pamięci II wojny światowej z **cmmentarzami wojennymi w Cybince i Rzepinie i czołgiem T-34 w Kunowicach** oraz **Muzeum Etnograficznym Polesia** dokumentującą powojenne przesiedlenia i nowopowstałą tożsamość regionalną). Rozwój turystyki historycznej regionu zależy jednak od działań informacyjno-popularyzujących w postaci chociażby oznaczeń i tablic z kodami QR lub Beaconami, a także powstaniem izby muzealnej w Słubicach wyposażonej w artefakty wydobyte podczas archeologicznych wykopaliisk na polu bitwy pod Kunowicami.

Bibliografia:

Dolata B., T. Jurga, 1977, Walki zbrojne na ziemiach polskich 1939-1945. Warszawa: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej

Stańczyk H., 1989, Działania wojsk I Frontu Białoruskiego w III etapie operacji wiślańsko-odrzańskiej, Rocznik Lubuski, 15, Zielona Góra: Lubuskie Towarzystwo Naukowe, ss. 165-180

Szczegóła H., 1982, Cybinka [nekropolia żołnierzy radzieckich], Żołnierze radzieccy polegli nad Środkową Odrą, Zielona Góra: Wyższa Szkoła Pedagogiczna, ss. 65-202

Mikos von Rohrscheidt A., 2016, Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy, Wyd. KulTour.pl, Poznań

Netografia (dostęp: 16.12.2025)

Gazeta Słubicka. Jubileuszowe wydanie - 80 lat Słubic, nr 6/2025

[https://cms-v2-files.idcom-](https://cms-v2-files.idcom-jst.pl/sites/316/cms/szablony/9659/pliki/gazeta_slubicka_numer_2025_06_wydanie_jubileuszowe.pdf)

[jst.pl/sites/316/cms/szablony/9659/pliki/gazeta_slubicka_numer_2025_06_wydanie_jubileuszowe.pdf](https://cms-v2-files.idcom-jst.pl/sites/316/cms/szablony/9659/pliki/gazeta_slubicka_numer_2025_06_wydanie_jubileuszowe.pdf)

Report on the Analysis of the Tourism and Cultural Potential in Słubice County

Abstract: The Słubice County (Lubusz Voivodeship) is a strategic border region, with its main administrative center located in Słubice. The county consists of five municipalities: Cybinka, Górzycza, Ośno Lubuskie, Rzepin, and Słubice. A key asset of the area is its direct proximity to Brandenburg and its unique location in the Oder River valley, which fosters the development of cross-border tourism within the framework of the “Twin City” concept. The destination’s potential is based on the synergy of natural assets (including national and landscape parks) and historical-cultural heritage, positioning the region as a center for urban tourism, historical tourism, and the concept of slow travel. The evaluation was based on a method specifically developed for this purpose and originally presented in the monograph by A. Mikos von Rohrscheidt, *Turystyka Kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy* (Gniezno, 2008). It takes into account potential cultural tourism attractions within the micro-region (county), other leisure offerings, and additional factors influencing cultural tourism, including tourism infrastructure, transport accessibility, accommodation, and gastronomy. The assessment was conducted using a point-based scoring method (bonitation), with appropriately selected evaluation criteria corresponding to the level of popularity of specific groups of attractions and types of cultural trips.

Keywords: tourism potential; cultural tourism; cultural heritage valorisation, Słubice County